

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/129/2018
Identifikačné číslo spisu: 8114230238
Dátum vydania rozhodnutia: 11.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8114230238.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne V. B. W., bývajúcej v B., Q. XXX/XX, proti žalovaným 1/ TOBRUK s. r. o., so sídlom v Trenčíne, I. Olbrachta 898/3, IČO: 50 673 220, zastúpenému JUDr. Jurajom Klimčom, advokátom so sídlom v Trenčíne, Smetanova 1655/7 a 2/ V. W., bývajúcemu v B. XXX, Č. T., o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10C/395/2014, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. novembra 2017 sp. zn. 21Co/122/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21. novembra 2017 sp. zn. 21Co/122/2017 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov rozsudkom z 2. mája 2017 č. k. 10C/395/2014-139 určil, že žalobkyňa ako vlastníčka pozemkov v katastrálnom území Y. parc. č. CKN 12 a CKN 14, a každý ďalší vlastník a užívateľ týchto pozemkov, majú právo zodpovedajúce vecnému bremenu - právo prechodu, prejazdu a parkovania na parc. č. CKN 4/1- ostatné plochy vo výmere 52 m², vytýčenej geometrickým plánom č. 245/2014, na pozemky parc. č. CKN 12 a CKN 14 (bod I. výroku rozsudku), žalovaným, a každému ďalšiemu vlastníkovi pozemku zaťaženého vecným bremenom, uložil povinnosť strpieť výkon určeného práva (bod II. výroku rozsudku) a rozhodol o trovách konania (body III. a IV. výroku rozsudku). Súd prvej inštancie tak rozhodol majúc za to, že „právni predchodcovia žalobkyne mali nepretržite v držbe po dobu viac ako 30 rokov predmetný pozemok, cez ktorý sa realizoval prechod, či vjazd a vzhľadom na spomínané stavebné povolenie boli aj s ohľadom na postoj ostatných účastníkov stavebného konania a svedecké výpovede dobromyseľní v tom, že im právo prechodu patrí. V zmysle § 151o OZ preto nadobudli výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním zvlášť v situácii, že vjazd bol a aj v súčasnosti je jediným možným prístupom k nehnuteľnostiam žalobkyne.“

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 21. novembra 2017 sp. zn. 21Co/122/2017 potvrdil odvolaním žalovaného 1/ napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a rozhodol o trovách konania. Po tom ako sa vyrovnal s podľa neho neopodstatnenými tvrdeniami odvolateľa o nepreskúmateľnosti napadnutého

rozsudku a nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na ňou požadovanom určení, dospel vo veci samej k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok spočíva aj na správnom právnom posúdení. K tomu uviedol: „Z vykonaného dokazovania vyplynul záver, že vtedajšia vlastníčka pozemkov na ktorých viazne vecné bremeno v čase pred začatím výstavby rodinného domu právnych predchodcov žalobkyne im udelila písomný súhlas na prechod cez jej pozemky. Táto skutočnosť vyplynula zo záverov vykonaného dokazovania. Odvolací súd vychádzal z týchto záverov, predmetný dôkaz nebol žiadnym spôsobom spochybný stranou žalovanou a zo strany žalovaných neboli navrhnuté ani ďalšie dôkazy, ktoré by mali vyvrátiť predmetnú skutočnosť, teda existenciu písomnej listiny potvrdzujúcej súhlas vlastníka pozemku so zriadením práva prechodu cez jeho pozemok. Tento záver je nepochybne podopretý aj svedeckými výpoveďami, ktoré sa nachádzajú v spise, a ktoré potvrdzujú to, že počas svojho života nikdy nebránila vtedajšia vlastníčka pozemku prechodu právnym predchodcom žalovanej cez jej pozemok, čo nepochybne podporuje prezentovanú existenciu písomnej listiny, ktorá nepochybne bola spôsobilá založiť vnútorné presvedčenie právnych predchodcov žalobkyne v tom, že im oprávnené patrí právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Z obsahu dokazovania vyplynulo, že k tejto udalosti malo dôjsť niekedy v roku 1980, teda v čase pred začatím výstavby, resp. stavebného konania vo veci výstavby rodinného domu, preto je nutné na takto zistený skutkový stav aplikovať právnu úpravu, ktorú citoval súd prvej inštancie. Nepochybne ide o spôsobilý predmet vydržania v zmysle ust. § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, kedy sa právo zodpovedajúce vecnému bremenu môže nadobudnúť tiež výkonom práva, teda jeho vydržaním. Zároveň musí ísť o držbu oprávnenú a musí byť táto nepretržitá počas zákonom ustanovenej doby. Oprávnenosť držby nepochybne bola v konaní preukázaná vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, teda, že nebolo vyvrátené tvrdenie o tom, že existovala písomná dohoda o práve prechodu, od ktorej nepochybne sa odvíjala dobrá viera právnych predchodcov žalobkyne. Zároveň títo nepochybne fakticky vykonávali toto právo a bola to aj ich vôľa nakladať s týmto právom ako ich patriacim, ako to vyplynulo zo záverov dokazovania súdu prvej inštancie. Pokiaľ sa týka ustálenia okamihu vzniku tohto práva, treba vychádzať z vtedy platnej právnej úpravy, kedy Občiansky zákonník držbu a vydržanie až do novelizácie zákonom č. 131/1982 Zb., t. j. do 01. 04. 1983 neupravoval. Až uvedená novela Občianskeho zákonníka v § 132a a § 135a opätovne upravila ochranu držby a vydržania s možnosťou započítania času predchádzajúcej nepretržitej držby pred 01. 04. 1983 s tým, že tento čas sa neskončil skôr než 01. 04. 1984. V danom prípade, pokiaľ nebolo nesporné z vykonaného dokazovania, že k spisaniu uvedenej listiny došlo v roku 1980 podľa intertemporálnych ustanovení bolo možné započítať aj čas pred nadobudnutím účinnosti novely Občianskeho zákonníka, t. j. aj pred 01. 04. 1983 a pokiaľ začala táto vydržacia doba plynúť v roku 1980, uplynula v roku 1990. Nepochybne teda najneskôr teda 01. 01. 1991 ex lege vzniklo v prospech právnych predchodcov žalobkyne právo zodpovedajúce vecnému bremenu tak, ako to špecifikoval súd prvej inštancie vo výrokovej časti svojho rozsudku a následne toto právo patrí aj žalobkyni. Právni predchodcovia žalobkyne vykonávali právo a správali sa takým spôsobom, že so zreteľom ku všetkým okolnostiam išlo o dobrú vieru, že sú subjektmi vykonávaného práva. Dôkazy o svojej poctivosti nadobudnutia boli predložené.“

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaný 1/ podal dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie a rovnako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, eventuálne napadnutý rozsudok zmeniť tak, že žaloba bude zamietnutá. Uviedol, že dovolanie podáva „z dôvodov“ uvedených § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (CSP). Dôvodí, že odvolací súd sa nevyrovnal s jeho pre posúdenie veci relevantnými odvolacími námietkami nejasnosti a zmätočnosti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a ním ustálený domnelý dôvod dobromyseľného nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v podobe stavebného povolenia nepodložené, spôsobom nemajúcim oporu vo vykonanom dokazovaní súdom prvej inštancie, „nahradil“ iným titulom, „akousi“ písomnou dohodou medzi pôvodnými vlastníckymi dotknutých pozemkov. Dokazovaním nepodloženými úvahami „konštruoval“ odvolací súd nad rámec a dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie aj počiatok plynutia vydržacej doby, jej dovŕšenia a na vec dopadajúcu právnu úpravu. Žalovaný 1/ namieta tiež záver odvolacieho súdu o danosti naliehavého právneho záujmu žalobkyne na ňou žiadanom určení a tiež tvrdí, že určenie práva zodpovedajúce vecnému bremenu sa neprípustne týka iba časti zaťaženej nehnuteľnosti. V závere dovolania žalovaný 1/ poukázal na „širokú judikatúru slovenských a českých súdov“.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovaného 1/ odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, skúmajúc najprv splnenie podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na v poradí prvý uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z tzv. zmätočnosťných vád uvedených v tomto ustanovení, znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Táto vada spočíva predovšetkým v nedostatku riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Podľa názoru dovolacieho súdu v ňom totiž absentuje vysporiadanie sa s podstatnou okolnosťou, ktorá mohla mať rozhodujúci význam pre rozhodnutie sporu, a to, či právni predchodcovia žalobkyne boli so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľní, že im právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí.

9. Rozhodnutie súdu, ktoré konštatuje splnenie predpokladov nadobudnutia veci (práva) vydržaním, musí mať základ v dostatočne skutkovo podložených, konkrétnych a vykonaných dokazovaním preukázaných (zistených, potvrdených, nie len možných) skutočnostiach. Predpokladom prijatia záveru súdu o vydržaní musí byť medziiným zistenie, že počas vydržacej doby držiteľ skutočne „bol“ (teda nie iba „mohol byť“) so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí (porovnaj tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/271/2007, 5Cdo/49/2010 a 3Cdo/12/2010).

10. Súd prvej inštancie dospel k záveru o nepretržitej a dobromyseľnej držbe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu po dobu potrebnú „vzhľadom na spomínané stavebné povolenie ... postoj ostatných účastníkov stavebného konania a svedecké výpovede“. Odvolací súd, vychádzajúci zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, keďže pojednávanie nenariadil a teda sám dokazovanie nezopakoval ani nedoplnil, mal za to, že v čase pred začatím výstavby rodinného domu právnych predchodcov žalobkyne bol udelený „písomný súhlas“ na prechod cez zaťažené pozemky, resp. že existovala „písomná listina potvrdzujúca súhlas vlastníka pozemku so zriadením práva prechodu“, prípadne „písomná dohoda o práve prechodu“, ktorý záver bol podľa odvolacieho súdu „nepochybne podopretý aj svedeckými výpovedami“. Podľa dovolacieho súdu takýto, podľa odvolacieho súdu nikým nespochybný hodnoverný záver „o existencii písomnej listiny“ (súhlasu alebo dohody) nemá základ v dostatočne skutkovo podložených, konkrétnych a vykonaných dokazovaním preukázaných (zistených, potvrdených, nie len možných) skutočnostiach. Takýto záver odvolací súd nenáležite vyvodzuje z výsledkov dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, ktorý svoje závery o splnení predpokladov vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vyvodzuje z iných skutočností, resp. svedecké výpovede ani nehodnotil. K tomu dovolací súd ešte poznamenáva, že podľa pomerne nejasného

odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (bod 17. rozsudku súdu prvej inštancie) „o písomnom doriešení súhlasu“ V. W. s prechádzaním cez zaťažený pozemok, hovoril iba zástupca žalobkyne, jej otec, pôvodný žalobca 1/. Iní súdom prvej inštancie vypočutí svedkovia V. N. a Q. W. o písomnom súhlase alebo písomnej dohode dotknutých vlastníkov pozemkov sa nezmenili. Za tejto situácie je odôvodnenie napadnutého rozsudku, najmä z hľadiska právneho záveru o splnení predpokladov vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, nepresvedčivé a teda odporujúce ustanoveniu § 220 ods. 2 CSP.

11. Tým, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie v zmysle vyššie uvedeného, porušil základné právo žalovaného 1/ na spravodlivý proces vyplývajúce z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čo zakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

12. Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

13. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

14. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.